

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра правового забезпечення підприємницької діяльності
та фінансової безпеки
Факультет № 6**

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

із навчальної дисципліни **«Напрями розвитку науки фінансового права»**
вибіркових компонент освітньої програми третього (освітньо-наукового)
рівня вищої освіти

08 – «Право» спеціальність 12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 р. № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 6
Протокол від 25.08.2023 р. № 7

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол від 29.08.2023 р. № 7

Розглянуто на засіданні кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки факультету №6 протокол від 25.08.2023 р. № 7

Розробник:

1. Професор кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки факультету № 6 ХНУВС, д.ю.н., професор Чорна А.М.

Рецензенти:

1. Завідувач кафедри адміністративного права та процесу факультету № 1 ХНУВС, д.ю.н., професор Салманова О.Ю.
2. Професор кафедри державно-правових дисциплін юридичного факультету Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна, д.ю.н., професор Росіхіна Г.В.

1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами

1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни (заочна форма навчання)

Номер та найменування теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Тема № 1. Предмет науки фінансового права	10	2	-			8	
Тема № 2. Генезис та еволюція науки фінансового права	12	-	2			10	
Тема № 3. Становлення і розвиток науки фінансового права	10	2	-			8	
Тема № 4. Функції науки фінансового права	10	-	2			8	
Тема № 5. Система фінансового права і система науки фінансового права	12	2	-			10	
Тема № 6. Фінансове право та фінансова політика	12	-	2			10	
Тема № 7. Фінансова безпека держави	12	2	2			8	
Тема № 8. Фінансове прав країн із розвиненою ринковою економікою	12	-	2			10	
Всього за рік:	90	8	10			72	

2. Методичні вказівки до семінарських занять

Тема № 1. Предмет науки фінансового права.

Семінарське заняття: Предмет науки фінансового права

Навчальна мета заняття: освоєння, поглиблення та розширення знань відповідно до тематики заняття та питань, що запропоновані до розгляду на семінарському занятті і рекомендованих до вивчення під час самостійної підготовки, підготовки цільових виступів та рефератів. Визначити предмет та особливості науки фінансового права.

Кількість годин:

денна форма навчання – 0 годин;

заочна форма навчання – 0 годин.

Навчальні питання:

1. Фінансове право і наука фінансового права.
2. Предмет науки фінансового права.
3. Зміст науки фінансового права.
4. Методологія науки фінансового права.
5. Основні категорії науки фінансового права: види і значення.
6. Основні етапи розвитку науки фінансового права.

Методичні вказівки до кожного навчального питання теми: В ході проведення семінарського заняття аспіранти мають засвоїти наступні питання теми.

Визначення предмету науки фінансового права. Особливості науки фінансового права та зв'язок її з іншими науками. Суспільні (економічні) відносини. Державна фінансово-правова практика. Наукова класифікація фактів фінансової діяльності.

Поняття метода науки фінансового права. Метод правової науки. Види методів, та їх характеристика.

Фінансово-правові категорії. Характерні риси категорій науки фінансового права. Базисні категорії науки фінансового права. Система категорій, як логос науки фінансового права.

Зародження науки фінансового права у Західній Європі. Розвиток науки фінансового права в імператорській Росії. Розвиток науки фінансового права в Радянській державі. Початок розвитку української науки фінансового права.

Додаткові питання:

1. Що є предметом фінансової науки?
2. Сформулюйте визначення сутності фінансів.
3. Назвіть характерні особливості фінансів.
4. Які ви знаєте інструменти вартісного розподілу та перерозподілу валового внутрішнього продукту?
5. Вкажіть чинники, що зумовлюють необхідність існування фінансів.
6. Що досліджує наука фінансового права?
7. Завдання науки фінансового права?
8. Що є істотним елементом науки фінансового права?

Теми рефератів:

1. Наука фінансового права – частина юридичної науки.
2. Проблеми фінансового права в науці фінансового права.
3. Державний кредит, як інститут фінансового права.
4. Метод правової науки.
5. Характеристика методів досліджування, яку використовує наука фінансового права.
6. Риси категорій науки фінансового права.
7. Наука фінансового права – необхідна складова частина української юридичної науки.

Література

1. Біла О.Г., Чуй І.Р. / Фінанси: навч. посіб. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Львів: «Магнолія-2006», 2012. – 390 с.

2. Пирожкова Ю.В. Фінансове право: Навчально-методичний посібник у схемах і таблицях. – Запоріжжя: ЗНУ, 2010. – 121 с.
3. Роль В.Ф. Фінансове право: Навч. посіб / В.Ф. Роль, В.В. Сергієнко, С.М. Попова – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 392 с.
4. Фінансове право: підручник / Ю.М. Жорнокуй, О.В. Кашкарьова, Т. В. Колесник та ін., за заг. ред. О. М. Бандурки та О. П. Гетманець. - 2-ге вид. доп. та перероб. – Харків: Екограф, 2015. – 500 с.
5. Фінансове право України: Підручник / М.П. Кучерявенка, О.О. Дмитрик, О.А. Лукашев та ін.; за ред. М.П. Кучерявенка. – Х. : Право, 2016. – 440 с.
6. Фінансове право [Текст]: курс лекцій / Є. П. Гайворонський, В. Д. Гвоздецький, В. О. Тімашов ; [за заг. ред. В. Д. Гвоздецького] ; Укр. держ. ун-т фінансів та міжнар. торгівлі. - Київ : Сталь, 2015. - 472 с.

Тема № 2. Генезис та еволюція науки фінансового права

Семінарське заняття: Генезис та еволюція науки фінансового права

Навчальна мета заняття: освоєння, поглиблення та розширення знань відповідно до тематики заняття та питань, що запропоновані до розгляду на семінарському занятті і рекомендованих до вивчення під час самостійної підготовки, підготовки цільових виступів та рефератів. Визначити зародження фінансових відносин; визначити вплив фінансів феодального міста на формування і розвиток державних фінансів.

Кількість годин 4.

денна форма навчання – 0 годин;

заочна форма навчання – 2 години.

Навчальні питання:

1. Зародження фінансових відносин у стародавньому світі.
2. Фінанси феодальної держави.

3. Фінанси феодального міста та їх вплив на формування і розвиток державних фінансів.

4. Роль державних фінансів у первісному накопиченні капіталу.

5. Фінанси в індустріальній економіці.

6. Розвиток фінансів у постіндустріальній економіці.

Методичні вказівки до кожного навчального питання теми: В ході проведення семінарського заняття аспіранти мають засвоїти наступні питання теми.

Генезис у широкому розумінні. Зародження фінансових відносин. Система централізованих фінансів. Домени і регалії. Фіск і скарб. Державні доходи. Державні видатки. Спеціальні фонди. Державний кредит.

Матеріальні носії фінансових відносин. Фінансові ресурси. Економічні категорії. Економічні відносини. Об'єкти і суб'єкти розподілу. Основне джерело доходів капіталістичних держав. Постіндустріальна економіка. Консультативні та інформаційні послуги.

Форми фінансів. Розподіл валового внутрішнього продукту. Первинна форма фінансів. Особливості розвитку податків. Доменіальний устрій. Методи формування доходів державної казни. Еволюція бюджету залежно від історичних етапів розвитку суспільства. Напрями державних видатків. Бюджетне вирівнювання.

Додаткові питання:

1. На якій стадії суспільного відтворення виникають фінанси?
2. Які грошові відносини виражають фінанси?
3. Як фінанси взаємодіють з іншими економічними категоріями?
4. З чим пов'язане виникнення фінансів?
5. Що було первинною формою фінансів?
6. Що таке доменіальний устрій?
7. Коли офіційно почав використовуватися термін «бюджет»?
8. Як розвивались позабюджетні фонди?
9. З чим пов'язані становлення і розвиток державного кредиту?

10. Назвіть чинники, що впливають на фінанси та їх розвиток в Україні.

Темати рефератів:

1. Фінанси як об'єктивна економічна категорія.
2. Зародкові форми фінансів.
3. Виникнення фінансових ринків.
4. Виникнення міжнародних фінансів.
5. Історичний характер фінансів.
6. Первинна форма фінансів – еволюція видатку.
7. Одиниці оподаткування: «плуг», «рало», «дим».
8. Доменіальний устрій.
9. Характеристика доходів січового скарбу.
10. Еволюція бюджету залежно від історичних етапів розвитку суспільства.

Література:

1. Біла О.Г., Чуй І.Р. / Фінанси: навч. посіб. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Львів: «Магнолія-2006», 2012. – 390 с.
2. Пирожкова Ю.В. Фінансове право: Навчально-методичний посібник у схемах і таблицях. – Запоріжжя: ЗНУ, 2010. – 121 с.
3. Роль В.Ф. Фінансове право: Навч. посіб / В.Ф. Роль, В.В. Сергієнко, С.М. Попова – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 392 с.
4. Фінансове право: підручник / Ю.М. Жорнокуй, О.В. Кашкарьова, Т. В. Колесник та ін., за заг. ред. О. М. Бандурки та О. П. Гетманець. - 2-ге вид. доп. та перероб. – Харків: Екограф, 2015. – 500 с.
5. Фінансове право України: Підручник / М.П. Кучерявенка, О.О. Дмитрик, О.А. Лукашев та ін.; за ред. М.П. Кучерявенка. – Х. : Право, 2016. – 440 с.
6. Фінансове право [Текст]: курс лекцій / Є. П. Гайворонський, В. Д. Гвоздецький, В. О. Тімашов ; [за заг. ред. В. Д. Гвоздецького] ; Укр. держ. ун-т фінансів та міжнар. торгівлі. - Київ : Сталь, 2015. - 472 с.

Тема № 3. Становлення і розвиток науки фінансового права

Семінарське заняття: Становлення і розвиток науки фінансового права

Навчальна мета заняття: освоєння, поглиблення та розширення знань відповідно до тематики заняття та питань, що запропоновані до розгляду на семінарському занятті і рекомендованих до вивчення під час самостійної підготовки, підготовки цільових виступів та рефератів. Визначити передумови виникнення фінансової науки та її роль у суспільстві; з'ясувати сутність фінансової науки; визначити інструментарій фінансової науки; з'ясувати розвиток фінансової науки у сучасний період.

Кількість годин:

денна форма навчання – 0 годин;

заочна форма навчання – 0 годин.

Навчальні питання:

1. Історичні передумови виникнення фінансової науки та її роль у суспільстві.
2. Сутність та структура фінансової науки.
3. Зміст системи фінансових наукових знань та інструментарій фінансової науки.
4. Розвиток фінансової науки у XV-XIX ст.
5. Світова фінансова наука у XX ст.
6. Розвиток фінансової науки у сучасний період.

Методичні вказівки до кожного навчального питання теми: В ході проведення семінарського заняття аспіранти мають засвоїти наступні питання теми.

Фінансова наука. Фінансове дослідження. Фінансова теорія. Фінансова думка. Фінансова доктрина. Фінансова концепція. Принципи організації фінансових відносин. Загальна мета фінансової науки.

Фінансова наука у суспільно-історичних реаліях. Історико-теоретичні науки. Науки управлінського циклу. Прикладні науки. Суб'єкти фінансової

науки. Об'єкт фінансової науки. Предмет фінансового дослідження. Фінансові явища і процеси. Теорія фінансового обміну.

Блоки наукових фінансових знань. Галузеві та прикладні системи фінансових наукових знань. Фінансова концепція. Наукові закони. Постулати та аксіоми. Гіпотеза. Наукова парадигма. Категорії якими оперує фінансова наука. Науковий факт (результат). Методологія фінансової науки.

«Фінансові нерви держави». Позитивний та нормативний методи. Позитивістські школи. Держава добробуту. Етичний ідеал суспільного добробуту. Класичний напрям фінансової науки. Неокласичний напрям фінансової науки. Командно-адміністративна система.

Особливості сучасної фінансової науки. Морально-етичні аспекти фінансової науки. Плюралізм поглядів. Теоретичні напрями сучасної фінансової науки. Ознаки сучасної парадигми західної фінансової науки. Теорія суспільного добробуту. Теорія суспільного вибору.

Додаткові питання:

1. Назвіть історичні передумови виникнення фінансової науки.
2. Яка роль фінансової науки у суспільстві.
3. У яких трьох проявах розглядають фінансову науку?
4. Що ви розумієте під фінансовою наукою?
5. Хто виступає суб'єктом фінансової науки?
6. Що ви розумієте під об'єктом і предметом фінансової науки? Які між ними відмінності та у чому полягає взаємозв'язок?
7. Які блоки фінансових наукових знань становлять зміст фінансової науки?
8. Охарактеризуйте складові системи наукових фінансових знань.
9. Чому фінансовій теорії відводиться центральне місце у системі фінансових наукових знань?
10. Що ви розумієте під методологією фінансової науки?
11. Які методи наукових досліджень використовуються фінансовою наукою?

12. У чому полягають особливості діалектичного методу фінансової науки?

13. Які особливості розвитку фінансової науки на різних історичних етапах?

Теми рефератів:

1. Напрями сучасної фінансової науки.
2. Пізнавально-дослідні підходи до наукових досліджень.
3. Фінансові наукові школи (XX ст.).
4. Розвиток світової фінансової науки (XX ст.).
5. Класичні теорії державних фінансів (XX ст.).

Література

1. Біла О.Г., Чуй І.Р. / Фінанси: навч. посіб. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Львів: «Магнолія-2006», 2012. – 390 с.
2. Пирожкова Ю.В. Фінансове право: Навчально-методичний посібник у схемах і таблицях. – Запоріжжя: ЗНУ, 2010. – 121 с.
3. Роль В.Ф. Фінансове право: Навч. посіб / В.Ф. Роль, В.В. Сергієнко, С.М. Попова – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 392 с.
4. Фінансове право: підручник / Ю.М. Жорнокуй, О.В. Кашкарьова, Т. В. Колесник та ін., за заг. ред. О. М. Бандурки та О. П. Гетманець. - 2-ге вид. доп. та перероб. – Харків: Екограф, 2015. – 500 с.
5. Фінансове право України: Підручник / М.П. Кучерявенка, О.О. Дмитрик, О.А. Лукашев та ін.; за ред. М.П. Кучерявенка. – Х. : Право, 2016. – 440 с.
6. Фінансове право [Текст]: курс лекцій / Є. П. Гайворонський, В. Д. Гвоздецький, В. О. Тімашов ; [за заг. ред. В. Д. Гвоздецького] ; Укр. держ. ун-т фінансів та міжнар. торгівлі. - Київ : Сталь, 2015. - 472 с.

Тема № 4. Функції фінансової науки та функції фінансів**Семінарське заняття: Функції фінансової науки та функції фінансів**

Навчальна мета заняття: освоєння, поглиблення та розширення знань відповідно до тематики заняття та питань, що запропоновані до розгляду на семінарському занятті і рекомендованих до вивчення під час самостійної підготовки, підготовки цільових виступів та рефератів. Визначити загальнонаукові та спеціальні функції фінансової науки; визначити функції фінансів.

Кількість годин:

денна форма навчання – 0 годин;

заочна форма навчання – 2 години.

Навчальні питання:**1. Загальнонаукові функції фінансової науки:**

- гносеологічна (пізнавальна);
- функція соціальної пам'яті;
- інтерпретаційна;
- прогностична;
- евристична;
- нормативна;
- комунікативна;
- прикладна;
- аксіологічна;
- креативна (творча);
- ідеологічна;
- виховна.

2. Спеціальні функції фінансової науки:

- фінансово орієнтуюча;
- інструментальна;
- критично-експертна.

3. Розподільна функція фінансів.

4. Контрольна функція фінансів.

Методичні вказівки до кожного навчального питання теми: В ході проведення семінарського заняття аспіранти мають засвоїти наступні питання теми.

Функції, які виконує фінансова наука: загальнонаукові (гносеологічна, функція соціальної пам'яті, інтерпретаційна, прогностична, евристична, нормативна, комунікативна, прикладна, аксіологічна, креативна (творча), ідеологічна, виховна) та спеціальні (фінансово орієнтуюча, інструментальна, критично-експертна).

Функції притаманні фінансам: розподільна та контрольна. Фінанси як інструмент вартісного розподілу. Валовий внутрішній продукт. Національне багатство. Зовнішні надходження. Об'єкт фінансових відносин. Механізм реалізації розподільної функції.

Додаткові питання:

1. Які функції виконує фінансова наука?
2. Які функції властиві фінансовій теорії?
3. Назвіть функції фінансів.
4. Охарактеризуйте прояви контрольної функції фінансів.

Теми рефератів:

1. Функції фінансової науки: суспільне призначення та практична цінність.
2. Функції економічної категорії.
3. Механізм реалізації розподільної функції.

Література

1. Біла О.Г., Чуй І.Р. / Фінанси: навч. посіб. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Львів: «Магнолія-2006», 2012. – 390 с.
2. Пирожкова Ю.В. Фінансове право: Навчально-методичний посібник у схемах і таблицях. – Запоріжжя: ЗНУ, 2010. – 121 с.

3. Роль В.Ф. Фінансове право: Навч. посіб / В.Ф. Роль, В.В. Сергієнко, С.М. Попова – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 392 с.

4. Фінансове право: підручник / Ю.М. Жорнокуй, О.В. Кашкарьова, Т. В. Колесник та ін., за заг. ред. О. М. Бандурки та О. П. Гетманець. - 2-ге вид. доп. та перероб. – Харків: Екограф, 2015. – 500 с.

5. Фінансове право України: Підручник / М.П. Кучерявенка, О.О. Дмитрик, О.А. Лукашев та ін.; за ред. М.П. Кучерявенка. – Х. : Право, 2016. – 440 с.

6. Фінансове право [Текст]: курс лекцій / Є. П. Гайворонський, В. Д. Гвоздецький, В. О. Тімашов ; [за заг. ред. В. Д. Гвоздецького] ; Укр. держ. ун-т фінансів та міжнар. торгівлі. - Київ : Сталь, 2015. - 472 с.

Тема № 5. Система фінансового права і система науки фінансового права

Семінарське заняття: Система фінансового права і система науки фінансового права

Навчальна мета заняття: освоєння, поглиблення та розширення знань відповідно до тематики заняття та питань, що запропоновані до розгляду на семінарському занятті і рекомендованих до вивчення під час самостійної підготовки, підготовки цільових виступів та рефератів. Визначити систему науки фінансового права та систему фінансового права.

Кількість годин:

денна форма навчання – 0 годин;

заочна форма навчання – 0 годин.

Навчальні питання:

1. Система науки фінансового права.
2. Система фінансового права:
 - Загальна частина фінансового права;
 - Особлива частина фінансового права.

Методичні вказівки до кожного навчального питання теми: В ході проведення семінарського заняття аспіранти мають засвоїти наступні питання теми.

Фінансово-правові норми. Понятійний апарат: «фінансова діяльність держави», «фінансова система держави», «норма фінансового права», «фінансові правовідносини». Фінансова політика. Фінансова стратегія. Фінансова тактика. Фінансовий механізм. Фінансові методи. Фінансові важелі. Стимули та санкції. Фінансове забезпечення. Фінансове регулювання. Нормативно-правове, організаційне та інформаційне забезпечення. Фінансове планування. Управління фінансами. Фінансовий контроль.

Система фінансового права. Загальна частина фінансового права: основи фінансової діяльності держави, фінансового права, засади фінансового контролю. Особлива частина: підгалузі, інститути, фінансово-правові норми. Підгалузі: бюджетне право; податкове право. Інститути: державних доходів, державних видатків; державного кредиту; грошового обігу; валютного регулювання; безготівкових розрахунків та ін.

Додаткові питання:

1. Що є головною метою і головним завданням державної фінансової політики.
2. Які види та складові фінансової політики ви знаєте?
3. Назвіть приклади фінансової стратегії та фінансової тактики.
4. Охарактеризуйте складові фінансової політики суб'єкта господарювання.
5. Дайте визначення фінансового механізму та характеристику його складових.
6. Які фінансові методи є найбільш поширеними у господарській практиці?
7. Що є об'єктами та суб'єктами управління фінансами?
8. Які органи державної влади та управління здійснюють стратегічне та

оперативне управління фінансами?

9. У чому полягає основна мета фінансового контролю?

10. Охарактеризуйте види, форми та методи фінансового контролю.

11. Що є спільного та відмінного між ревізією та аудитом?

12. Назвіть основні елементи фінансового забезпечення та фінансового регулювання.

13. Які фінансові стимули та санкції вам відомі?

14. Які групи відносин становлять предмет фінансового права та фінансової науки?

15. Що таке джерела науки фінансового права?

Теми рефератів:

1. Система фінансового права.

2. Дієвість фінансового законодавства.

3. Джерела науки фінансового права.

4. Джерела фінансового права.

5. Норми Загальної частини фінансового права.

Література

1. Біла О.Г., Чуй І.Р. / Фінанси: навч. посіб. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Львів: «Магнолія-2006», 2012. – 390 с.

2. Пирожкова Ю.В. Фінансове право: Навчально-методичний посібник у схемах і таблицях. – Запоріжжя: ЗНУ, 2010. – 121 с.

3. Роль В.Ф. Фінансове право: Навч. посіб / В.Ф. Роль, В.В. Сергієнко, С.М. Попова – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 392 с.

4. Фінансове право: підручник / Ю.М. Жорнокуй, О.В. Кашкарьова, Т. В. Колесник та ін., за заг. ред. О. М. Бандурки та О. П. Гетманець. - 2-ге вид. доп. та перероб. – Харків: Екограф, 2015. – 500 с.

5. Фінансове право України: Підручник / М.П. Кучерявенка, О.О. Дмитрик, О.А. Лукашев та ін.; за ред. М.П. Кучерявенка. – Х. : Право, 2016. – 440 с.

Тема № 6. Фінансове право та фінансова політика

Семінарське заняття: Фінансове право та фінансова політика

Навчальна мета заняття: освоєння, поглиблення та розширення знань відповідно до тематики заняття та питань, що запропоновані до розгляду на семінарському занятті і рекомендованих до вивчення під час самостійної підготовки, підготовки цільових виступів та рефератів. Визначити сутність фінансової політики; з'ясувати фінансову стратегію і тактику.

Кількість годин 4.

денна форма навчання – 0 годин;

заочна форма навчання – 2 години.

Навчальні питання:

1. Сутність фінансової політики, її типи і складові.
2. Фінансова стратегія і тактика. Забезпечення реалізації фінансової політики.
3. Фінансове право і його роль у регламентуванні фінансових відносин.
4. Дієздатність та ефективність фінансової політики.

Методичні вказівки до кожного навчального питання теми: В ході проведення семінарського заняття аспіранти мають засвоїти наступні питання теми.

Фінансова політика. Фінансова політика держави. Фінансова політика суб'єктів господарювання. Фінансова політика домогосподарств. Міжнародні організації та фінансові інститути. Основний вектор фінансової політики. Типи фінансової політики. Дискреційна політика. Недискреційна політика. Монетарна політика. Фіскальна політика. Бюджетна політика. Податкова політика. Боргова політика. Завдання інвестиційної політики.

Фінансова стратегія. Фінансова тактика. Стратегічні завдання державної фінансової політики. Реалізація фінансової політики. Рівні фінансової політики і фактори, що впливають на фінансову політику.

Фінансове право. Метод фінансово-правового регулювання. Основний

метод фінансового права. Суб'єкти фінансового права. Джерела фінансового права. Фінансове законодавство. Дієвість фінансового законодавства.

Дієздатність фінансової політики. Організація здійснення фінансової політики. Дієвість фінансової політики.

Додаткові питання:

1. Які типи та складові фінансової політики?
2. Яка головна мета фінансової політики?
3. Види фінансової політики.
4. На які види поділяється фінансова політика за характером реалізації?
5. Назвіть напрями фінансової політики.
6. Назвіть головне завдання інвестиційної політики.
7. Назвіть найважливіші умови результативності фінансової політики.
8. Визначте рівні фінансової політики.
9. Від чого залежить дієздатність фінансової політики?
10. У чому полягає організація здійснення фінансової політики?
11. Назвіть принципи дієвості фінансової політики.

Теми рефератів:

1. Міжнародні організації та фінансові інститути.
2. Реалізація фінансової політики.
3. Організація здійснення фінансової політики.
4. Сучасна динаміка суспільних процесів в Україні.

Література

1. Біла О.Г., Чуй І.Р. / Фінанси: навч. посіб. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Львів: «Магнолія-2006», 2012. – 390 с.
2. Пирожкова Ю.В. Фінансове право: Навчально-методичний посібник у схемах і таблицях. – Запоріжжя: ЗНУ, 2010. – 121 с.
3. Роль В.Ф. Фінансове право: Навч. посіб / В.Ф. Роль, В.В. Сергієнко, С.М. Попова – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 392 с.
4. Фінансове право: підручник / Ю.М. Жорнокуй, О.В. Кашкарьова, Т. В. Колесник та ін., за заг. ред. О. М. Бандурки та О. П. Гетманець. - 2-ге

вид. доп. та перероб. – Харків: Екограф, 2015. – 500 с.

5. Фінансове право України: Підручник / М.П. Кучерявенка, О.О. Дмитрик, О.А. Лукашев та ін.; за ред. М.П. Кучерявенка. – Х. : Право, 2016. – 440 с.

6. Фінансове право [Текст]: курс лекцій / Є. П. Гайворонський, В. Д. Гвоздецький, В. О. Тімашов ; [за заг. ред. В. Д. Гвоздецького] ; Укр. держ. ун-т фінансів та міжнар. торгівлі. - Київ : Сталь, 2015. - 472 с.

Тема № 7. Фінансова безпека держави

Семінарське заняття: Фінансова безпека держави

Навчальна мета заняття: освоєння, поглиблення та розширення знань відповідно до тематики заняття та питань, що запропоновані до розгляду на семінарському занятті і рекомендованих до вивчення під час самостійної підготовки, підготовки цільових виступів та рефератів. Визначити поняття та базові елементи економічної безпеки; з'ясувати сутність і місце фінансової безпеки в системі економічної безпеки.

Кількість годин:

денна форма навчання – 0 годин;

заочна форма навчання – 2 години.

Навчальні питання:

1. Економічна безпека як багаторівнева система: поняття та базові елементи.

2. Фінансова безпека: сутність і місце в системі економічної безпеки.

3. Механізм та системи забезпечення фінансової безпеки держави.

Методичні вказівки до кожного навчального питання теми: В ході проведення семінарського заняття аспіранти мають засвоїти наступні питання теми.

Економічна безпека. Правове регламентування становлення та розвитку економічної безпеки в Україні. Основи державної політики. Закон України

«Про Раду національної безпеки і оборони України». Закон України «Про основи національної безпеки України». Стратегія національної безпеки України. Методика розрахунку рівня економічної безпеки України. Рівні економічної безпеки. Об'єкти економічної безпеки. Національні економічні інтереси. Загрози економічній безпеці. Класифікація національних економічних інтересів. Класифікація загроз економічній безпеці держави. Індикатори економічної безпеки.

Фінансова безпека. Фактори, які визначають фінансову безпеку будь-якої держави. Безпека внутрішньої фінансової сфери. Податкова безпека держави. Боргова безпека держави. Валютна безпека держави. Грошово-кредитна безпека. Інвестиційна безпека. Фінансова безпека фондового ринку. Фінансова безпека підприємства. Міжнародна фінансова безпека.

Механізм забезпечення фінансової безпеки держави. Елементи механізму забезпечення фінансової безпеки. Основні принципи забезпечення фінансової безпеки. Індикатори та порогові значення індикаторів стану фінансової безпеки України. Суб'єкти забезпечення фінансової безпеки держави. Пріоритети національних інтересів України в економічній сфері. Пріоритети національних інтересів України у фінансовій сфері. Систематизація загроз національній безпеці України в економічній сфері. Зовнішні виклики фінансовій безпеці. Активні фактори, що можуть формувати загрози фінансовій безпеці держави.

Додаткові питання:

1. Які передумови стали визначальними у підвищенні уваги до проблеми забезпечення економічної безпеки?

2. Проаналізуйте становлення і розвиток правового регламентування економічної безпеки в Україні. Які зміни відбулися у правовому забезпеченні і теоретико-методологічному розумінні економічної безпеки?

3. Розкрийте багатоаспектну сутність поняття «економічна безпека» та прокоментуйте еволюцію теоретичних підходів до трактування сутності цього терміна.

4. Назвіть основні складові національної безпеки. Чому фінансову безпеку вважають найважливішою складовою економічної безпеки держави.

5. Розкрийте багатоаспектну сутність поняття «фінансова безпека», враховуючи відомі вам концептуальні підходи. Який, на вашу думку, підхід у найповнішій формі розкриває суть фінансової безпеки держави?

6. Які внутрішні і зовнішні фактори визначають стан фінансової безпеки держави?

7. Які складові формують ієрархічну декомпозицію фінансової безпеки держави як багаторівневої системи? Охарактеризуйте окремі з них.

8. Чи доцільно у структурі фінансової безпеки держави виділяти такі складові: фінансова безпека людини (громадянина), фінансова безпека підприємства, фінансова безпека регіону?

9. Що таке національні економічні інтереси? Наведіть приклад пріоритетних національних інтересів в економічній і фінансовій сферах.

10. Що таке загрози економічній безпеці держави? За якими ознаками їх класифікують? Назвіть основні загрози національній безпеці в економічній сфері.

11. Назвіть внутрішні загрози фінансовій безпеці держави. З якими процесами пов'язані зовнішні виклики фінансовій безпеці держави? Спробуйте класифікувати загрози фінансовій безпеці держави на потенційні та реальні.

12. Що таке індикатори економічної безпеки та їх порогові (граничні) значення? Наведіть приклади найбільш загальних індикаторів економічної безпеки держави.

13. Назвіть відомі вам індикатори оцінки стану фінансової безпеки України.

14. Що таке механізм забезпечення фінансової безпеки держави? Розкрийте функціональне призначення та охарактеризуйте основні елементи механізму забезпечення фінансової безпеки держави.

15. Назвіть пріоритетні національні інтереси у фінансовій сфері та

охарактеризуйте принципи, завдання та механізми забезпечення цих життєво важливих інтересів від зовнішніх і внутрішніх загроз.

Теми рефератів:

1. Забезпечення економічної безпеки.
2. Критерії стану економічної безпеки.
3. Механізм забезпечення фінансової безпеки.
4. Моніторинг соціально-економічних процесів.
5. Фінансова безпека людини і домогосподарства.
6. Безпека банківської системи.
7. Регіональна фінансова безпека.
8. Міжнародна фінансова безпека.

Література

1. Біла О.Г., Чуй І.Р. / Фінанси: навч. посіб. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Львів: «Магнолія-2006», 2012. – 390 с.
2. Пирожкова Ю.В. Фінансове право: Навчально-методичний посібник у схемах і таблицях. – Запоріжжя: ЗНУ, 2010. – 121 с.
3. Роль В.Ф. Фінансове право: Навч. посіб / В.Ф. Роль, В.В. Сергієнко, С.М. Попова – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 392 с.
4. Фінансове право: підручник / Ю.М. Жорнокуй, О.В. Кашкарьова, Т. В. Колесник та ін., за заг. ред. О. М. Бандурки та О. П. Гетманець. - 2-ге вид. доп. та перероб. – Харків: Екограф, 2015. – 500 с.
5. Фінансове право України: Підручник / М.П. Кучерявенка, О.О. Дмитрик, О.А. Лукашев та ін.; за ред. М.П. Кучерявенка. – Х. : Право, 2016. – 440 с.
6. Фінансове право [Текст]: курс лекцій / Є. П. Гайворонський, В. Д. Гвоздецький, В. О. Тімашов ; [за заг. ред. В. Д. Гвоздецького] ; Укр. держ. ун-т фінансів та міжнар. торгівлі. - Київ : Сталь, 2015. - 472 с.

Тема № 8. Фінансове право країн із розвиненою ринковою економікою

Семінарське заняття: Фінансове право країн із розвиненою ринковою економікою

Навчальна мета заняття: освоєння, поглиблення та розширення знань відповідно до тематики заняття та питань, що запропоновані до розгляду на семінарському занятті і рекомендованих до вивчення під час самостійної підготовки, підготовки цільових виступів та рефератів. Визначити еволюцію та сучасні риси фінансових систем країн з розвиненою ринковою економікою.

Кількість годин:

денна форма навчання – 0 годин;

заочна форма навчання – 2 години.

Навчальні питання:

1. Еволюція та сучасні риси фінансових систем країн з розвиненою ринковою економікою.
2. Фінансова система Сполучених Штатів Америки.
3. Фінансова система Федеративної Республіки Німеччини.
4. Фінансова система Великої Британії.
5. Фінансова система Франції.
6. Фінансова система Японії.
7. Загальна характеристика фінансів Скандинавських країн: Швеція, Норвегія, Фінляндія.

Методичні вказівки до кожного навчального питання теми: В ході проведення семінарського заняття аспіранти мають засвоїти наступні питання теми.

Запровадження окремих соціальних програм у законодавстві розвинутих держав. Вплив на функціонування державних фінансів.

Формування фінансової системи США. Законодавча та виконавча влада.

Судова влада. Федеральна судова система. Елементи фінансової системи США. Організація фінансової системи США. Рівні фінансової системи США. Стадії бюджетного процесу США. Особливість американського бюджетного процесу. Федеральний (державний) бюджет США. Структура видатків федерального бюджету. Фінансова система США. Особливість справляння податків у США.

Сучасні особливості фінансової системи Німеччини. Елементи фінансової системи ФРН. Податкова система Німеччини. Розвиток державного сектору економіки у Німеччині.

Формування фінансової системи Великої Британії. Державні фінанси Великої Британії. Видатки Великої Британії. Сучасна система оподаткування Великої Британії. Особливість бюджетного процесу в Великій Британії. Контроль бюджетних витрат Великої Британії.

Фінансова система Франції як унітарної держави. Складові державного бюджету Франції. Контроль за виконанням бюджету у Франції. Податок у Франції. Місцеві бюджети Франції. Спеціальні фонди Франції.

Економіка Японії. Основні завдання економіки і фінансової політики Японії. Склад фінансової системи Японії. Бюджетна система Японії. Бюджетний процес Японії. Дохідна частина бюджету Японії. Податкова система Японії. Особливість фінансової системи Японії. Групи підприємств державного сектору у Японії.

Соціальна сфера – пріоритет фінансової політики. Податки та доходи Швеції. Пенсійна система Швеції. Державний сектор економіки у Швеції. Приватизація підприємств державного сектору у Швеції. Економіка Норвегії. Особливість фінансів у Норвегії. Основні прямі податки у Норвегії. Основні джерела доходів у бюджеті Норвегії. Завдання Пенсійного фонду у Норвегії. Фінансові ресурси норвезького урядового Пенсійного фонду. Виникнення державної власності у Норвегії.

Фінська економіка. ВВП Фінляндії. Податки у Фінляндії. Державний сектор у Фінляндії. Програма приватизації у Фінляндії.

Додаткові питання:

1. Коротко розкрийте еволюцію ролі держави та вкажіть основні причини зростання обсягів державних фінансів у XX ст.
2. Дайте характеристику загальних рис фінансових систем країн з розвиненою ринковою економікою.
3. Опишіть структуру фінансової системи США та особливості бюджетного процесу в цій державі.
4. Охарактеризуйте стан державних фінансів та пріоритети сучасної фінансової політики США.
5. Які є загальні риси федерального бюджету та податкової системи ФРН?
6. Поясніть особливості та проблеми фінансової політики ФРН після приєднання східних земель.
7. Розкрийте склад фінансової системи Великої Британії та дайте коротку характеристику її складових.
8. Які принципи управління державним боргом у Великої Британії?
9. Опишіть особливості системи спеціальних фондів у Франції.
10. Охарактеризуйте сучасну політику Франції у сфері управління державною власністю.
11. Окресліть проблеми державних фінансів Японії у контексті кризових явищ 90-х років.
12. Дайте характеристику складових фінансової системи Японії
13. У чому полягає специфіка моделі державних фінансів у Скандинавських державах?
14. Опишіть особливості державних фінансів Швеції.
15. Поясніть завдання та призначення стабілізаційного фонду у Норвегії.
16. Коротко охарактеризуйте риси сучасної фінансової політики Фінляндії.

Теми рефератів:

1. Американська, західноєвропейська та скандинавська моделі

перерозподілу ВВП державою.

2. Фінансова система США.
3. Фінансова система Німеччини.
4. Фінансова система Великої Британії.
5. Фінансова система Франції.
6. Фінансова система Японії.

Література

1. Біла О.Г., Чуй І.Р. / Фінанси: навч. посіб. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Львів: «Магнолія-2006», 2012. – 390 с.
2. Пирожкова Ю.В. Фінансове право: Навчально-методичний посібник у схемах і таблицях. – Запоріжжя: ЗНУ, 2010. – 121 с.
3. Роль В.Ф. Фінансове право: Навч. посіб / В.Ф. Роль, В.В. Сергієнко, С.М. Попова – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 392 с.
4. Фінансове право: підручник / Ю.М. Жорнокуй, О.В. Кашкарьова, Т. В. Колесник та ін., за заг. ред. О. М. Бандурки та О. П. Гетманець. - 2-ге вид. доп. та перероб. – Харків: Екограф, 2015. – 500 с.
5. Фінансове право України: Підручник / М.П. Кучерявенка, О.О. Дмитрик, О.А. Лукашев та ін.; за ред. М.П. Кучерявенка. – Х. : Право, 2016. – 440 с.
6. Фінансове право [Текст]: курс лекцій / Є. П. Гайворонський, В. Д. Гвоздецький, В. О. Тімашов ; [за заг. ред. В. Д. Гвоздецького] ; Укр. держ. ун-т фінансів та міжнар. торгівлі. - Київ : Сталь, 2015. - 472 с.

3. Рекомендована література

Основна

1. Захарченко В. Ю. Податкова система: практичні питання застосування норм податкового кодексу України / За заг. ред. В.Ю.Захарченка. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 368 с.
2. Науково-практичний коментар до Податкового кодексу України: в 3 т. / кол. авторів [заг. редакція, М. Я Азарова]. – К.: Міністерство фінансів України, Національний університет ДПС України, 2010. – 2389 с.
3. Теліпко В. Е. Науково-практичний коментар до Бюджетного кодексу України / В. Е. Теліпко, А.С. Овчаренко, С. А. Пасанюк / За заг. ред., М. Я. Азарова. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 480 с.
4. Пирожкова Ю. В. Фінансове право: Навчально-методичний посібник у схемах і таблицях. – Запоріжжя: ЗНУ, 2010. – 121 с.
5. Роль В. Ф. Фінансове право: Навч. посіб / В. Ф. Роль, В. В. Сергієнко, С. М. Попова – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 392 с.
6. Фінансове право: підручник / Ю.М. Жорнокуй, О.В. Кашкарьова, Т. В. Колесник та ін., за заг. ред. О. М. Бандурки та О. П. Гетманець. - 2-ге вид. доп. та перероб. – Харків: Екограф, 2015. – 500 с.
7. Фінансове право України: Підручник / М.П. Кучерявенка, О.О. Дмитрик, О.А. Лукашев та ін.; за ред. М.П. Кучерявенка. – Х. : Право, 2016. – 440 с.
8. Фінансове право [Текст]: курс лекцій / Є. П. Гайворонський, В. Д. Гвоздецький, В. О. Тімашов ; [за заг. ред. В. Д. Гвоздецького] ; Укр. держ. ун-т фінансів та міжнар. торгівлі. - Київ : Сталь, 2015. - 472 с.
9. Фінансове право (у запитаннях і відповідях) [Текст]: навч. посіб. / [Л. М. Касьяненко та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Л. М. Касьяненко ; Держ. податк. служба України, Нац. ун-т держ. податк. служби України. - Ірпінь : Вид-во Нац. ун-ту ДПС України, 2014. - 317 с.
10. Фінансове право [Текст]: навч. посіб. / [Безрутенко С. М. та ін.] ; за

заг. ред. А. Г. Чубенка, Д. М. Павлова ; Нац. акад. внутр. справ. - Київ : КНТ, 2014. - 597 с.

11. Фінансове право України [Текст]: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [Боднарук Ю. В. та ін. ; за заг. ред. Т. А. Латковської, С. В. Пархоменко-Цироциянц] ; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". - О. : Фенікс, 2012. - 189 с.

12. Фінансове право [Текст]: навч. посіб. / М. Г. Волощук, М. В. Менджул ; Ужгород. нац. ун-т, Територ. від-ня Асоц. платників податків у Закарпат. обл., Громад. рада при Закарпат. обл. держ. адмін. . - Ужгород : Вид-во Олесандри Гаркуші, 2013. - 236 с.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. за № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. – Ст. 141. // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

2. Бюджетний кодекс України // Офіційний вісник України від 13.08.2010., № 59. – Стор. 9. – Ст. 20-47. [Електронний ресурс] – URL: <https://data.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>

3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 року // Відомості Верховної Ради України від 08.04.2011 року. – 2011. – № 13, / № 13–14, № 15–16, № 17. – Стор. 556. – Ст. 112. [Електронний ресурс] – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/stru#Stru>

4. Положення про Державну фіскальну службу України: Постанова КМУ від 21.05.2014 р. № 236. – Ст. 1507. [Електронний ресурс] – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-%D0%BF#Text>

5. Кодекс України про адміністративні правопорушення // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – Додаток до № 51. [Електронний ресурс] – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>

6. Про акціонерні товариства: закон України від 17 верес. 2008 р. №514-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2008. – № 50–51. – Ст. 384. [Електронний ресурс] – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17#Text>

7. Про банки і банківську діяльність: закон України від 7 груд. 2000 р. № 2121-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 5. – Ст. 30. [Електронний ресурс] – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

8. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: закон України від 16 лип. 1999 р. № 996-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 40. – Ст. 365. [Електронний ресурс] – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

9. Про бюджетну класифікацію: наказ М-ва фінансів України від 14 січ. 2011 р. № 11. [Електронний ресурс] – URL: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-11>

10. Про вдосконалення діяльності державних органів, роботу державних службовців та підвищення ефективності використання бюджетних коштів: указ Президента України від 11 лют. 2000 р. № 207/2000 // Офіційний вісник України. – 2000. – № 1. – Ст. 262. [Електронний ресурс] – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/207/2000#Text>

11. Про вдосконалення структури розпорядників бюджетних коштів: розпорядження Кабінету Міністрів України від 31 трав. 2006 р. № 296-р. [Електронний ресурс] – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/296-2006-%D1%80#Text>

12. Про внесення змін до деяких законів України щодо добровільної сплати єдиного внеску: закон України від 4 квіт. 2013 р. № 184-VII. [Електронний ресурс] – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/184-18#Text>

13. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні: закон України від 30 жовт. 1996 р. № 448/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 51. – Ст. 292. [Електронний ресурс] – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80#Text>

14. Про Державний бюджет України на 2020 рік: закон України від 14.11. 2019 р. № 294-IX // Голос України. – 2019. – № 294. [Електронний ресурс] – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/294-20#Text>

15. Про джерела фінансування органів державної влади : закон України від 30 черв. 1999 р. № 783-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 34. – Ст. 274. [Електронний ресурс] – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/783-14#Text>

16. Про запобігання корупції : закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1700-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 49. – Ст. 2056. [Електронний ресурс] – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>

17. Про затвердження Інструкції про статус відповідальних виконавців бюджетних програм та особливості їх участі у бюджетному процесі : наказ М-ва фінансів України від 14 груд. 2001 р. № 574. [Електронний ресурс] – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0003-02#Text>

18. Про затвердження Порядку проведення інспектування Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами : постанова Кабінету Міністрів України від 20 квіт. 2006 р. № 550 // Урядовий кур'єр. – 2006. – № 90. [Електронний ресурс] – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/550-2006-%D0%BF#Text>

19. Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ : постанова Кабінету Міністрів України від 28 лют. 2002 р. № 228 // Офіційний вісник України. – 2002. – № 9. – Ст. 414. [Електронний ресурс] – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2002-%D0%BF#Text>

20. Про заходи щодо забезпечення наповнення Державного бюджету та посилення фінансово-бюджетної дисципліни : указ Президента України від 28 лют. 1997 р. № 187/97 // Офіційний вісник України. – 1997. – № 10. – Ст. 12. [Електронний ресурс] – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/187/97#Text>

21. Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи : закон України від 8 лип. 2011 р. № 3668-VI. [Електронний ресурс] – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3668-17#Text>

22. Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування : закон України від 26 черв. 1997 р. № 400/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 37. – Ст. 237. [Електронний ресурс] – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/400/97-%D0%B2%D1%80#Text>

23. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : закон України від 8 лип. 2010 р. № 2464-VI. [Електронний ресурс] – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>

24. Про місцеве самоврядування в Україні : закон України від 21 трав. 1997 р. № 280/97-ВР. [Електронний ресурс] – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>

25. Про органи Держаудитслужби [Електронний ресурс] // Державна аудиторська служба України: офіц. Сайт. – URL: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/publish/article/130714>

26. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: закон України від 26 січ. 1993 р. № 2939-XII. [Електронний ресурс] – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text>

27. Про паспорти бюджетних програм : наказ М-ва фінансів України від 29 груд. 2002 р. № 1098. [Електронний ресурс] – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-03#Text>

28. Про Положення про Комітет у справах нагляду за страховою діяльністю : указ Президента України від 12 листоп. 1999 р. № 1468/99 // Офіційний вісник України. – 1999. – № 46. [Електронний ресурс] – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1468/99#Text>

29. Про Порядок взаємодії Міністерства фінансів України як головного розпорядника коштів державного бюджету та відповідальних виконавців

бюджетних програм на всіх стадіях бюджетного процесу: наказ М-ва фінансів України від 23 серп. 2012 р. № 939 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 86. – Ст. 3512. [Електронний ресурс] – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1809-12#Text>

30. Про Рахункову палату: закон України від 2 лип. 2015 р. № 576-VIII. [Електронний ресурс] – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19#Text>

31. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб: закон України від 23 лют. 2012 р. № 4452-17 // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 50. – Ст. 564. [Електронний ресурс] – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4452-17#Text>

32. Про страхові тарифи на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності: закон України від 22 лют. 2001 р. № 2272-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 17. – Ст. 80. [Електронний ресурс] – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2272-14#Text>

33. Про схвалення Концепції застосування програмно-цільового методу в бюджетному процесі: розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 верес. 2002 р. № 538-р. [Електронний ресурс] – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/538-2002-%D1%80#Text>

34. Про схвалення Концепції розвитку системи кредитної кооперації: розпорядження Кабінету Міністрів України від 7 черв. 2006 р. № 321-р // Офіційний вісник України. – 2006. – № 23. – Ст. 1731. [Електронний ресурс] – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/321-2006-%D1%80#Text>

35. Про цінні папери та фондовий ринок : закон України від 23 лют. 2006 р. № 3480-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 31. – Ст. 268. [Електронний ресурс] – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>

Допоміжна

1. Лучковська С.І. Фінансове право: навч. посіб. / С.І. Лучковська. – Київ: КНТ, 2010. – 296 с.
2. Орлюк О.П. Фінансове право: навч. посіб. / О.П. Орлюк. – Київ: Юрінком Інтер, 2010. – 808 с.
3. Фінансове право: навч. посіб. / [М.П. Кучерявенко, І.Є. Криницький, А.О. Лукашев та ін.]; за заг. ред. М.П. Кучерявенка. – Харків: Право, 2010. – 288 с.
4. Фінансове право (у запитаннях і відповідях) [Текст]: навч. посіб. / [Л. М. Касьяненко та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Л. М. Касьяненко ; Держ. податк. служба України, Нац. ун-т держ. податк. служби України. - Ірпінь : Вид-во Нац. ун-ту ДПС України, 2014. - 317 с.
5. Фінансове право [Текст]: навч. посіб. / [Безрутченко С. М. та ін.] ; за заг. ред. А. Г. Чубенка, Д. М. Павлова ; Нац. акад. внутр. справ. - Київ : КНТ, 2014. - 597 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Інституційний Репозитарій Харківського національного університету внутрішніх справ [Електронний ресурс] – URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/>
2. Офіційний сайт Президента України. [Електронний ресурс] – URL: <https://www.president.gov.ua/ru>
3. Верховна Рада України. [Електронний ресурс]: офіційний сайт – URL: www.rada.gov.ua
4. Кабінет Міністрів України. [Електронний ресурс]: офіційний сайт – URL: <http://www.kmu.gov.ua>
5. Міністерство фінансів України. [Електронний ресурс]: офіційний сайт – URL: <http://www.minfin.gov.ua>

6. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. [Електронний ресурс]: офіційний сайт – URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua>
7. Національний банк України. [Електронний ресурс]: офіційний сайт – URL: <http://www.bank.gov.ua>
8. Світовий банк. [Електронний ресурс]: офіційний сайт – URL: <https://www.worldbank.org/>
9. Офіційний сайт Державної фіскальної служби. [Електронний ресурс]: офіційний сайт – URL: <http://sfs.gov.ua/>